

BALIŢ

Sediul consiliului local: BalaŃ nr. 135, telefon 0256/333201;

Coordonate:

45°45'47" lat. N;
21°51'03" long. E;

Repere istorice:

-1488-1510 - localitatea BalaŃ este atestată documentar atunci când contele **Ferenc Haraszti** donează moşia **FelsőBályncz** fiicei sale;

-1604 - în jurul localităţii BalaŃ se dau lupte între trupele imperiale habsburge şi cele rebele antiimperiale ale lui **Ştefan Bocskay** (viitor principe al Transilvaniei);

-1739 - aşezarea BalaŃ a fost incendiată de trupele habsburge conduse de generalul de origine elveţiană **Robert de Lentulus**, pentru că în sat s-ar fi aflat bande de lotri (hoţi la drumul mare, harambaşi);

-1854 - se întemeiază şezarea BalaŃul Nou (Uj Balicz), contopită ulterior cu satul Bodo;

-1880 - 1890 în satul Bodo se aşază 60 de familii de maghiari din zona Debreţin;

-1892 - Bodo este colonizat cu familii de unguri de religie reformată venite din localitatea Macău (Makó);

-1896 - este inaugurat oficiul poştal din BalaŃ;

-1897 - se construieşte gara din BalaŃ;

-1902 - 1904 se formează colonii maghiare în satele BalaŃ, Fădimac şi Târgovişte;

-1925 - BalaŃul avea 1 250 de locuitori; -în BalaŃ erau două birturi, o boiangerie, trei cizmării, o brutărie, şase comercianţi de articole mixte, patru croitori, fierărie (magazin), două mori, doi tăbăcari, o societate cooperativă de consum, depozit de lemne de construcţii;

-22 mai 1925 - se naşte la BalaŃ **Lidia Fülöp**, scriitoare, jurnalistă şi traducătoare;

-1936 - în comună existau 270 de case, şcoală primară, grădiniţă de copii, două biblioteci publice, medic de circumscripţie, cor bărbătesc, moară, oficiu poştal şi gară;

-18 august 1936 - se naşte la BalaŃ **Viorel Muntean**, medic primar, fost director al Institutului de Sănătate Publică Timiş;

-11 mai 1941 - se naşte la BalaŃ **Crişu Dascălu**, poet, critic literar şi eseist;

- 2002 - comuna BalaŃ avea 1 671 de locuitori;

- 2006 - este construită o nouă grădiniţă de copii la BalaŃ;

-2007 - se termină reabilitarea căminelor culturale din BalaŃ şi Fădimac;

-a fost reabilitat şi asfaltat drumul dintre Ba-

linţ şi Târgovişte;

-se înfiinţează corul ortodox de copii "**Rouă de lumină**";

-2008 - sunt reabilitate şcolile şi grădiniţele din BalaŃ, Fădimac, Bodo şi Târgovişte;

-2010 - este elaborat Planul Urbanistic Zonal (PUZ) al comunei;

-este finalizată alimentarea cu apă potabilă a satului Fădimac;

-2012 - are loc prima ediţie a sărbătorii "Zilele satului Bodo";

-2013 - este finalizată alimentarea cu apă potabilă a satului Bodo;

-2014 -este finalizată alimentarea cu apă în satele BalaŃ şi Târgovişte;

-este inaugurat Centrul de informare turistică din BalaŃ;

Populaţia stabilă la 1 ianuarie 2012 - total = 1596 persoane, din care:

- masculin = 782 persoane

- feminin = 814 persoane

Numărul locuinţelor la 1 ianuarie 2013 = 833

Sate componente: BalaŃ, Bodo (1344, pre-diul Bodov), Fădimac (1488, Fădimach), Târgovişte (1690-1700, Tergovişte);

Instituţii şcolare: Şcoală gimnazială: BalaŃ; Şcoli primare: Fădimac şi Târgovişte;

Grădiniţe: BalaŃ, Bodo, Fădimac şi Târgovişte;

Instituţii sanitare: Cabinete medicale: BalaŃ (două); Farmacie umană: BalaŃ; Cabinet sanitar-veterinar: BalaŃ; Punct farmaceutic sanitar-veterinar: BalaŃ;

Instituţii culturale: Cămine culturale: BalaŃ, Bodo, Fădimac şi Târgovişte;

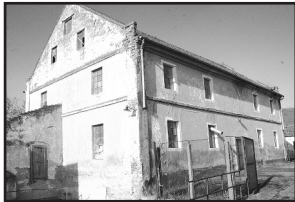
Biblioteca: BalaŃ (fondată în 1965);

Biserici: Biserici ortodoxe române: BalaŃ (1890); Fădimac (1897) şi Târgovişte (1926); Biserică reformată: Bodo (1903); Biserică greco-catolică: BalaŃ (1910); Biserică penticostală: BalaŃ;

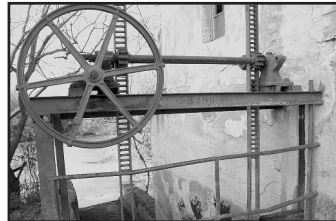
Ruga: BalaŃ şi Târgovişte (a doua zi după Sfintele Paşte); Fădimac (8 septembrie); Bodo (prima săptămână din octombrie);

Cetăţeni de onoare: Ioan Montane, Ionel Petrescu, Anton Kubasak.

BALIŢ

„MOARA CU
NOROC”

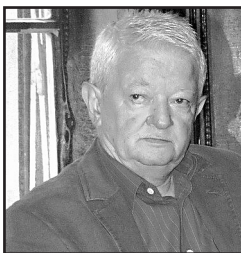
Moara din Balint pentru măcinat cereale este acționată de forța apei, fiind singura de acest gen din județ. Localnicii au botezat-o după numele ro-

manului scris de Ioan Slavici: „Moara cu noroc”. A funcționat peste o sută de ani, necesitând o reabilitare temeinică. Locuri cu care se mândresc balințenii sunt și „lazul”, un baraj pe râul Bega, dar și pădurea de nuc american și cer roșu.

CRIȘU DASCĂLU

Poetul și eseistul **Crișu Dascălu** s-a născut la 11 mai 1941 în Balint. A urmat cursurile liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, apoi ale Facultății de Filologie a Universității din Timișoara, secția română-germană (1959-1964). Doctor în științe filologice din anul 1979. A fost cercetător științific la Filiala din Timișoara a Academiei Române. Director al Institutului de Cercetări Socio-Umane „Titu Maiorescu” al filialei Academiei. Colaborează la revistele „Orizont”, „Tribuna”, „România literară”, „Ateneu”, „Ramuri”, „Limba și literatură”, „Meridianul Timișoara”, „Lumina” (Pancevo) etc. Autor al volumelor: „Mânie și marmură”, „Încercare asupra

bucuriei” (1978); „Didactica limbajului poetic. Studiu de poezie” (1986); „Cicatricile bucuriei” (1995); „Mutații paradigmatică în evoluția limbajului poetic românesc” (1998); „Poezie și limbaj” (2000); „Insurecția respectuoasă. Eseu despre individualul și supraindividualul poetic” (2000); „O călătorie spre centrul poeticului” (2000); „Poetikon” (2007); „Zei locuiesc lângă Olimp” (2007). Are numeroase volume în colaborare, cele mai multe având-o ca autor pe soția sa, **Doina Dascălu**. A obținut Premiul U.S.R., Filiala Timișoara (1978). Fiul scriitorului Crișu Dascălu, **Mihai Bogdan Dascălu**, este poet, prozator, dramaturg, critic și traducător.

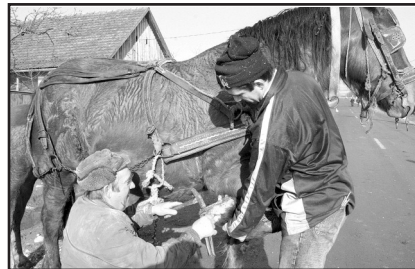
MOVILA LUI CORDOȘ

Este vorba de un tumul (movilă) care a fost cercetat sistematic, mai ales de arheologii lugoieni. Se află localizat în Lunca Begheului, pe marginea drumului județean Balint-Bethausen-Făget, la 1,5 km nord-vest de sat. Aici s-au descoperit materiale ceramice contemporane culturii Coțofeni (neolitic), dar și

din epoca bronzului. De formă circulară, cu un diametru de 44 metri și o înălțime de 3,5 metri, tumulul conținea în centrul său un schelet înhumat pe un pat de nisip presărat cu ocră și care a aparținut, cel mai probabil, unui conducător de trib din epoca bronzului. Alte morminte similare, cu ocră, au fost găsite doar în câteva așezări din Moldova, în zona Dunării de Jos și în Oltenia de Sud.

Covaciul din Târgoviște

În anul 1924, Anuarul „Socec” al României consemna existența în comuna Balint a fierarului **Friedlander Bernhard**. Acesta era și comerciant, având în sat un magazin mixt. Covacii bănățeni foloseau ca unelte nicovala, un ciocan, un baros, un auflinger (lingură de curățat copita), un rundhamer (ciocan rotund pentru netezirea copitei), un spițhamer (ciocan ascuțit pentru făcut găuri pentru caiele), un falțhamer (ciocan de încovoiat fierul potcoavei), un bandhamer (ciocan de prelucrat fierul incandescent), rășpile și un faielbac (treped de potcovit calul). Dacă azi la Balint nu mai are cine potcovi caii, în satul aparținător, Târgoviște, meseria de fierar (covaci) s-a păstrat, dar maistorul din sat, Moș Lefter, nu mai e la prima tinerețe. Tradiția covaciului bănățean e dusă mai departe în așezarea Bodo de maistorul Pișta Kantor.

BALIŢ

MOARTEA LUI GHEORGHE FRANȚESCU

Perioada aprilie-iunie a anului 1946 a fost marcată în Banat de confruntări violente între simpatizanții partidului comunist și ai aliaților săi, pe de o parte, și adepții partidelor istorice (PNT și PNL), pe de altă parte. Astfel, Fondul de arhivă al Inspectoratului de Jandarmi Timișoara, în dosarul 250/1946, la fila 4 arată că „La data de 2 iunie 1946, în comuna Balinț (pe atunci în județul Severin, n.a.) a avut loc o întrunire politică a național-țărăniștilor, Gruparea Maniu. În timp ce se țineau cuvântările, a sosit de la Lugoj un camion cu membri ai partidului comunist. O parte din acești membri au început să pună întrebări și să întrerupă pe conferențiar, motiv pentru care a

luat naștere o busculadă între membrii ambelor partide”. În urma conflictului, din cauza lovirilor primite în timpul încăierării, „în aceeași zi, la orele 18-19, a încetat din viață - la Spitalul de Stat Lugoj -tânărul **Gheorghe Franțescu**, șeful plasei politice Lugoj din partidul comunist”. Cazul a fost cercetat de Legiunea de Jandarmi Severin, care a întocmit acte legate de crimă avocaților **Ioan Târziu** și **Alexandru Jucu**, inginerului **Vernichescu**, tinerilor **Ioan Tomescu**, **Daminescu**, **Lugojeanu** și alții, toți din Gruparea Maniu, aceștia fiind predați Parchetului de pe lângă Tribunalul Lugoj. Ulterior, acuzații au fost puși în libertate.

FRANCISC KÁDÁR -
ZIDAR, ARTIST LIRIC, SCULPTOR

Satul **Bodo** a devenit în ultimele decenii reședință de vară pentru numeroși timișoreni. Pentru artistul liric **Francisc Kádár** de la Opera Română din Timișoara, Bodo a fost locul în care și-a petrecut ani buni din viața-i tumultuoasă. Au scris cronicarii la despărțirea de maestrul Kádár: „S-a stins pe veci vocea renumitului cântăreț Francisc Kádár și, odată cu ea, se stinge o lume. O lume a întemeietorilor Operei Române din Timișoara, căci Francisc Kádár a fost, vreme de doi ani și jumătate, director al scenei lirice, succedându-i ilustrei fondatoare **Aca de Barbu**. Cariera muzicală a maestrului Kádár a lăsat loc unei cât se poate de merituose perioade ca sculptor, figurinele sale multe și originale trădând un umor secuiesc consis-

tent, de la care n-a abdicat până-n ultima clipă, deși viața l-a ținut din scurt cu bune și cu duium de rele. Născut în 11 martie 1923 în satul Dumbrăvioara din județul Mureș, cântărețul s-a pregătit întâi pentru meseria de zidar, apoi a dat admitere la Facultatea de Arte Plastice, iar la 31 de ani a absolvit Conservatorul. Cariera sa muzicală extrem de consistentă s-a bizuit pe un repertoriu vast de roluri mari. Anii bătrâneții i-a petrecut în satul Bodo: sculptând, lucrând și... existând, dovadă blândă a unei lumi spectaculoase”.

Printre alți artiști cunoscuți ai Banatului care și-au stabilit reședința de vară în satul Bodo se numără și maestrul coregraf **Emilian Dumitru**, aceasta în anul 1984. Emilian Dumitru este laureat al **Premiului Etnos**, acordat de Muzeul de Etnografie din Brașov celor care au contribuit în diferite forme la păstrarea patrimoniului național.

FOTO
DOCUMENT

Localitatea
Balinț
la începutul
secolului
XX

SIGILIUL COMUNEI BALIŢ